

Posudek na diplomovou práci

Veroniky Bačové

**Strategie podpory politické participace žen v České republice.
Případová studie organizace Fórum 50 %**

Aktivity Fóra 50% hrají tak významnou a v mezinárodním srovnání specifickou roli, že navzdory jeho poměrně krátké historii je zkoumání jeho aktivit v souvislosti s tématem politické reprezentace žen v ČR nepominutelné. Legitimitu tématu, které si diplomantka zvolila, je tedy mimo diskusi, rozumná je také komplexní a hloubková analýza historie a činnosti pouze této jediné organizace, neboť materiál je dostatečně bohatý a vrstevnatý.

Tato diplomová práce je ve svém jádru empirická a jejím předmětem není teoretická diskuse, diplomantka však i teoretickému rámci věnovala velkou pozornost. Teoretické rámce jsou relevantní: zajímavě sestavená literatura k problematice občanského sektoru (nechybí ani Mansfeldová, Kroupa), současná feministická diskuse k politické reprezentaci žen, v níž jsou zastoupeny významné představitelky jako Fraser, Young, Spivak, Philips, diplomantka se tedy nebála ani roviny politické filozofie a vyrovnala se se základními liniemi diskuse se ctí – lze říci, že se jedná o velmi inteligentní kompilaci či přehled, nicméně s prokazatelným porozuměním daným argumentům, což není vždy samozřejmé. Větší výhrady mám k reprodukci poznatků české sekundární literatury k tématu, zejména nekritické přejímání některých problematických konceptů Rakušanové – zejména s. 25, její klasifikace forem podpory, kdy jsou např. do „rétorických strategií“ řazeny mezinárodní konvence, „pozitivní akce“ je označována jako „dočasná nerovnost“, což diplomantka přejímá poté, kdy reprodukovala argumenty o potřebě vyrovnávat stávající diskriminační mechanismy. Ostatně je to v rozporu i s následnými excerpty z Drude Dahlerup. Zaráží mě také přejímání označení stranických kvót jako „neformálních“, atd. Tato část až příliš připomíná kompilaci excerpt, která nejsou kriticky a synteticky zpracována. Souhrnné hodnocení teoretické části je nejednoznačné: je rozsáhlá (31 stran) a poměrně dobře strukturovaná, snaží se nepominout, pokud jde o českou produkci, nic z relevantní literatury, není však myšlenkově dotážená a není zcela zřejmé, do jaké míry jsou její jednotlivé části funkční vzhledem k empirickému výzkumu.

Empirická část vychází z dobře položené hlavní otázky, jejíž relevance je zdůvodněna v teoretické části. Dobře je vybrán typ případové studie. Diplomantka pracovala s mimořádně rozsáhlým a rozmanitým souborem dat, oceňuji mimo jiné, že zpracovala také mediální vystoupení představitelky organizace, včetně rozhlasových. Celkový přístup je správně orientován kolem základního zaměření na strategii organizace. Vhodně byly zvoleny i metody a poměrně podrobně představeny s odkazy na příslušnou metodologickou, a to převážně zahraniční, literaturu. Pouze u metody obsahové analýzy není přesně uveden její typ – o klasickou kvantitativní analýzu se nejedná. Velmi dobře jsou však formulovány otázky, které diplomantka vůči textům klade. Za metodologicky velmi rozumný krok považuji zvolení rámcové analýzy, která vzhledem k velkému množství různorodých dat umožnila diplomantce jednak jejich organizaci a jednak již první analytický krok, za nímž následuje další analytický krok. V celém tomto postupu diplomantka postupovala velmi metodicky a přitom tvořivě a je otázka, zda není škoda, že přece jen výsledky rámcové analýzy neprezentovala samostatně. V souvislosti s metodou polostrukturovaných rozhovorů byly adekvátně ošetřeny i etické otázky. Chybí seznámení s normou přepisu.

Historiografická rekonstrukce vývoje organizace je sepsána s nadhledem, je dobře uspořádaná, bylo by však namístě mnohem více odkazovat na příslušné dokumenty. Vzniká totiž určitý problém, kdy často není zřejmé, zda informace vychází z oficiálních dokumentů nebo z rozhovorů. Tytéž přednosti a slabiny nacházím i u dalších částí, tj. málo odkazů na dokumenty. Např. u informace o akci Česká prezidentka není odkaz na žádný veřejně přístupný materiál. Zároveň nicméně platí, že zjištění jsou dobře sepsána a interpretována, mají takřkajíc hlavu a patu. Ocenit je pak třeba práci s teoriemi, diplomantka identifikuje strategie, které jsou popsány nebo doporučovány v české i zahraniční literatuře. Část postavená na kódovacích postupech představuje dobře podložené kategorie, které však jsou podle mého mínění příliš velké. Důvod je sice jasný: jedná se o identifikaci základních typů bariér sledované politiky. Mám přesto za to, že jemnější členění by vytvořilo plastičtější základ pro teoretické závěry. Například vztah k feminismu a také postoj ke kvótám je zbytečně pojednán pod kategorií Společenské stereotypy. Možná by bývalo lepší oddělit samotnou analýzu v jemnější podobě, od syntetizující identifikace základních bariér. Ocenit je třeba naopak využití in vivo kategorií jako „Kdo tady bude rodit ty děti?“, či „téma pro okurkovou sezónu“. Velmi dobře jsou abstrahovány kategorie identifikující strategie překonávání zmíněných bariér, fascinující je například výklad přístupu nazvaného „neprvoplánový feminismus“, velmi cenná je také kapitola reflektující otázku úspěšnosti. Kvalitní jsou shrnutí za jednotlivými kapitolami.

Celkové závěry jsou dobře podložené a odpověď na základní otázky dobře zdůvodněná. Úplně šťastné není srovnání se situací ve Francii, které mělo být otevřeno již v textu, nikoli až v závěrech.

Celkové hodnocení. Jedná se o impozantní, suverénně zvládnutý výzkum, výstup je velmi komplexní, velmi dobře logicky strukturovaný, plastický a přinášející výborný vhled jak do činnosti organizace, tak do interakce s českou společností v mnoha jejích úrovních. Přes uvedené výhrady práce odpovídá úrovni výborně, navrhuji 9 bodů.

V Roztokách 23.3.2009

PhDr. Hana Havelková, PhD.
Vedoucí diplomové práce